

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Mladší školní věk

“Tento výukový materiál vznikl za přispění Evropské unie, státního rozpočtu ČR a Středočeského kraje”

vypracovala: Mgr. Monika Řezáčová

20.7.2009

Mladší školní věk

- období od šesti do deseti/jedenácti let
- začíná vstupem do školy
- před nástupem se zjišťuje ŠKOLNÍ ZRALOST

1. fyzická zralost
2. kognitivní vyspělost
3. sociální a citová vyspělost

Fyzická zralost

- první strukturální přeměna, změna tělesné stavby
- děti dosáhnou rukou přes hlavu na ušní lalůček = ***filipínská míra***
- změna tělesných proporcí (hlava není proti tělu již tak velká, hrudník je protažený, trup zploštělý)

Kognitivní vyspělost

- analytické myšlení
- racionální přístup ke skutečnosti
- logické zapamatování
- ovládnutí odposlouchané hovorové řeči
- rozvinutí jemné motoriky ruky a vizumotorické koordinace
- zájem o zaměstnání s cílem
- snaha o dodržování pokynů, vůlí ovládaná pozornost (krátkodobá)

Sociální a citová vyspělost

- dosažení relativní emocionální stability (méně impulsivních reakcí)
- potřeba dítěte stýkat se s vrstevníky a podřizovat se zájmům a konvencím dětské skupiny
- touha seberealizace (nástup do školy)

Orientační test školní zralosti

Kresba postavy

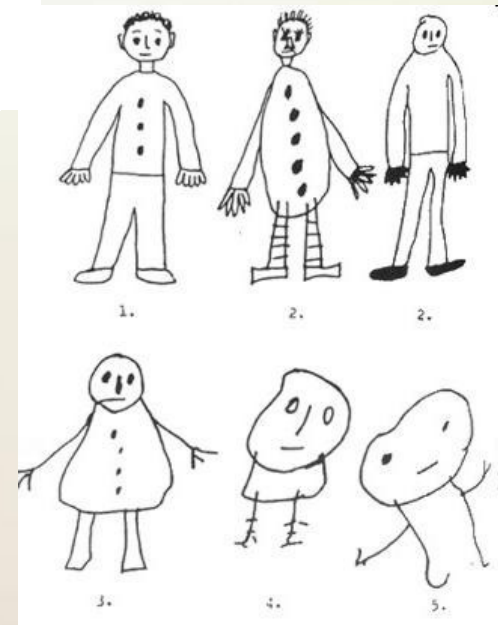
- postava musí mít hlavu, trup a končetiny
- hlava je s trupem spojena krkem
- postava má vlasy, uši, oči, nos a ústa
- paže jsou zakončeny pětiprstou rukou

Napodobování psacího písma

Obkreslení skupiny bodů

Počítání do 10 (20)

Básnička, říkanka

Tělesný vývoj a rozvoj motoriky

- období latence (klidu), zpomalení růstu i hmotnosti (kolem 8. roku věku)
- posiluje se odolnost organismu, zvyšuje se objem srdce, hmotnost mozku, zdokonaluje se činnost svalů a kloubů
- **pohyby** – účelnější, přesnější, rychlejší, koordinovanější, (radost z pohybu)
- zájem o sport, pohybovou aktivitu

Vývoj poznávacích schopností

- dítě chce pochopit a poznat svět (ne pasivní příjem informací, ale aktivní účast na poznávání)
- vytrvalost, zvědavost
- vnímání – cílevědomé, zaměřené na poznávání vlastností předmětů a jevů
- 10.-11.rok – vnímání stejně přesné jako u dospělého (zraková ostrost, rozlišení barev a velikosti, sluchová a hmatová citlivost)

- **představivost** – dítě rozlišuje fantazii od skutečnosti

- **paměť** - na počátku šk.docházky neúmyslná, mechanická, bezprostředně spojená s vnímáním (názornost), později záměrné zapamatování, racionalita, logický úsudek

- **pozornost** – rozhoduje o kvalitě ostatních poznávacích procesů (úspěšnost x neúspěšnost ve škole)
- na počátku školní docházky – krátkodobá, spontánně zaměřená, převládá vzruch nad útlumem (neschopnost odolávat rušivým vlivům)
- vůlí ovládaná pozornost je vyčerpávající (čím nižší třída – tím častější buzení pozornosti, krátkodobé úkoly, různé formy práce, relaxační chvíle, hra ve výuce)

Myšlení

- stadium konkrétních operací - dítě dokáže pochopit zahrnutí prvků do tříd, rozřazuje předměty podle kritéria, chápe zachování množství, příčinné vztahy
- dítě je schopno pracovat v názorně předmětové rovině (musí vidět skutečné předměty nebo jejich zobrazení)

Řeč

- dítě prakticky ovládá mateřský jazyk (interindividuální rozdíly ve slovní zásobě, skladbě řeči, výslovnosti) – záleží na podnětnosti prostředí (zejména rodiny)
- učí se psát a číst – zpočátku velmi náročné – vyžaduje souhru funkcí analyzátorů (sluchového, zrakového, kinestetického) – podmíněno kvalitou smyslů

KOHO MÁM NA SVĚTĚ
NEJRADĚJI. ♡♡
NEJRADĚJI, MÁM NA
SVĚTĚ PANI UČITELKU.
ŠE ABY SE MNE NEBYL BLBEC.

Emocionální vývoj a socializace

- ústup lability a impulzivity, schopnost seberegulace
- dítě chápe širokou škálu citů, emocionální stránka má vliv na úspěšnost a spokojenost (i ve škole)
- rozvoj vyšších citů (estetické, etické, sociální, intelektové)
- trvá značná citová ovlivnitelnost
- hodnotová orientace a sociální kontrola – zpočátku labilní, závislé na situaci a autoritě

- morální vývoj – silně ovlivněn výchovnými postupy
- sebepojetí – kladné hodnocení – významné pro duševní výkonnost i celkové zdraví dítěte a vytváření vlastní identity
- podstatný je subjektivní pocit úspěšnosti či neúspěšnosti ve škole (trvalejší neúspěch – ohrožení hodnoty vlastního „já“ – pocity méněcennosti, bezmocnosti, úzkosti)

Školní docházka – role žáka

- období extroverze, kolektivního života a vztahů
- pro dítě – nové společenské postavení, odpoutávání se od rodiny, zájem o sebe a o úspěch ve škole, později zájem o kolektiv ve třídě, pocit odpovědnosti, rozvoj kamarádských vztahů, trvalých přátelství
- oddělené chlapecké a dívčí skupiny (rozdílné aktivity)
- vztah k učiteli – zpočátku velmi nekritický (obdiv, náklonnost, ale i strach)

Hlavní činnosti mladšího školního věku

učení a práce – plnění zadaných úkolů

- hra – diferencovanější, oblíbené hry: konstruktivní, pohybové, soutěživé, společenské (se složitějšími pravidly), slouží k relaxaci a odreagování od školních povinností

- počátky zájmů – zpočátku přechodný charakter, dítě zkouší různé aktivity

Děkuji za pozornost

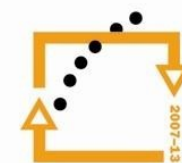

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura a zdroje:

Vývojová psychologie pro dětské lékaře – J.Langmeier

Vývojová psychologie pro učitele – PhDr.E.Krejčíková

Vybrané problémy psychologie zdravotnické činnosti – kolektiv autorů

Speciální psychologie – V.Čechová, A.Mellanová, M.Rozsypalová

Vývojová psychologie – D. Trpišovská, V. Heřmanová

www.sosbn.cz

www.yarousch.cz

www.szs.tabor.indos.cz

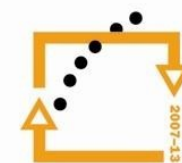
WWW.SZSUO.CZ

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<http://www.dic-saop.cz/picts/spc3.jpg>

http://tbn0.google.com/images?q=tbn:o8owe8_B6Ve0JM:http://www.i-enter.cz/upload/download/1124_b.jpg

http://www.babinet.cz/obr2/PaP_deti%20v%20centru%20mensi_0080307.JPG

https://www.zdravcentra.cz/zc/img/On-lineknihovna/Test_clovek.jpg

<http://www.chytrazena.cz/obrazky/admin/clanek/pastelka.jpg>

http://blog.etrarget.sk/wp-content/uploads/2009/04/1084968_star_box.jpg

http://matfiz.xf.cz/obrazky/PAG124806_cteni_o_psani_il.jpg